

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 10 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Védőpostán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik minden nap, a hó 10-én
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 128. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 június 9.

Diadalmas előrenyomulás északon.

Budapest, június 4. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A Pruth és a Dnyeszter területén a szövetséges csapatok tegnap Lanczyn—Nadvorna és Kalusz helységeken át folytatták a támadást. Az ellenséget Staniszlau és Halics felé szorítottuk vissza. A Dnyeszter balpartján Zuravnotól keletre és északon tovább terjeszkedtek és ismét 620 oroszot elfogtak. Egyébként a helyzet északon változatlan.

Az olaszok általános támadásra készülnek.

Olasz hadszíntér.

A partvidéken az ellenség, ugylátszik, általános támadást készít elő a Isonow mentén levő állásaink ellen. Eddigi elszigetelt előretöréseit Gradiskánál és Sagradonál véresen visszavertük. A karinthiai és a tiroli határterületen, az olaszok eredménytelen tüzelése tovább tart. Egy alpini osztagot, amely Landrotól délre levő Monte-Piamót elfoglalta volt, csapataink elűzték.

Ala vidékén a garibaldisták fosztogatnak. Höfer.

Rettenetes küzdelem északon.

Budapest, június 8. (Saját tud.) A »Magyarország« jelenti, hogy **Mosciskától a dnyeszteri középső szakaszig rettenetes küzdelmek folynak. Az oroszok olyan csapást kaptak, hogy kénytelenek Cieszanow-Grodek—Boboka felé menekülni, ami délkeletgalíciai frontjukat is magával rántja. A rettenetes küzdelem Medyka—Szedlicka—Starezava községek között folyik. Az oroszok kettős tűz közé szorultak és összeroppananti készülő gyűrűnkől menekülni próbálnak. A németek Zidacovnál a Dnyesztert több helyen átlépték.**

Haditengerészetünk repülőgépei munkában.

Budapest, június 8. Az osztrák-magyar flottaparancsnokság jelenti hivatalosan:

A „Citta di Ferrara“ ellenséges léghajót Fiuméből visszatérve, ma reggel 6 órakor az L. 48. járműnk, amelynek vezetője Klasing hajóhadnagy és megfigyelője Fritsch tengerészeti hadapród, Lussintól délnyugatra felgyújtotta és megsemmisítette. A léghajónak 2 tisztjét és 5 főnyi legénységét elfogtuk.

Az L. 47. haditengerészeti jármű, amelynek vezetője Banfield fregatthadnagy és megfigyelője Strobel tengerészeti hadapród, ma reggel Velencére még pedig a murenói és campaltói léghajócsarnokokra és az ellenséges torpedózuzókra eredménnyel vetett le bombákat és néhány helyütt tüzet létesített. A haditábort puskákból lőtték. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lemberg előtt.

Stockholm, június 8. A monarchia és a német hadsereg csapatai négyszáz kilométeres fronton harcolnak és közelednek Lemberghez. Linsingen seregének előnyomulása a helyzetre a legnagyobb jelentőségű.

Utban Lemberg felé.

Budapest, június 8. (Saját tud.) Hágából a »Daily Express« jelenti, hogy **Przemysl jelenleg a szövetségesek 180.000 emberének szolgál támaszpontul, 25.000 ember az erődítések helyreállításával foglalkozik, ezáltal szövetségeseink előrenyomulnak Lemberg felé amelytől alig 20 kilométerre lovasjáróereink felbukkantak. A szövetségesek főhadserge Lemberg-től 40 kilométerre van. Az oroszok a város védelmére nagy haderőt vontak össze.**

Linsingen üldözi az oroszot.

Cs. és kir. sajtóhadiszállás, június 8. Orosz Lengyelországban Przemysltől keletre, valamint a San alsó folyósánál jelentős események nem történtek. A Linsingen-hadsereg offenzívája erőteljesen halad előre.

Ennek a hadseregnek sikerült a Dnyeszter északi partján tért nyerni és az offenzíváját Kalusztól kelet felé előbbre vinni. Ehhez az offenzívához csatlakoztak a mindkét Bisztrica folyó völgyében működő magyar és osztrák erők is. Az általános helyzet igen kielégítő.

A német flotta Riga előtt.

Rotterdam, június 8. Pétervári jelentések szerint az ellenséges hadihajók csütörtökön élénk tevékenységet fejtettek ki a rigai öböl bejárata előtt. Az ellenséges flotta hajói közeledtek a kikötőhöz, míg mögöttük nagy hadihajók foglaltak állást. Mikor azonban az orosz flotta közeledett, a németek visszavonultak, de másnap újból megjelentek és megtámadták az orosz hajókat. A támadásoknak azonban — ezzel vigasztalják az orosz közvéleményt — nem volt eredménye.

Pétervári jelentés szerint ugyanakkor, a midőn a német flotta a kikötő előtt megjelent német repülőgépekről is támadást intéztek az orosz hajók ellen. Az akció egyetlen eredményeként azt ismerik be az oroszok, hogy a Jeniszey orosz szállítóhajót egy német torpedó elsüllyesztette. A legénységből 32 embert megmentettek.

Lemberget kiürítik az oroszok

Bukarest, június 8. Az oroszbarát Dimineaca hiteles forrásból jelenti, hogy az orosz hadvezetőség már intézkedéseket tett, hogy a Lemberg-

ben levő orosz csapatok elhagyják a várost. Már az orosz rendőrség működését is megszüntették s a rendőröket polgárőrökkel pótolják.

Az olasz katonák hozzánk szöknek.

Cs. és kir. sajtóhadiszállás június 8. A Neue Freie Presse haditudósítójának jelentése:

Egy igen magasrangú katonatiszt hateri helyzetünket úgy északon, mint délen mindenképpen kedvezőnek jellemezte.

Északon a sikerek sorozata még távolról sem ért véget.

Délen a harc nagyon jól kezdődik; a lakosság bátran és kitartóan dolgozik velünk: a kőlavínak, mint egykor 1809-ben, már nem egy ellenséges szakaszt temettek maguk alá. A szökevények százával jönnek át hozzánk, — legtöbbször teljes felszereléssel; egyszer még géppuskákat is hoztak magukkal.

Az olasz bank aranyát Angliába viszik.

Berlin, június 8. (Saját tudósítónktól.) A berlini Börsenzeitung jelenti Brüsszélből: A Banca d'Italia kötelezte magát, hogy teljes aranykészletét átutalja Angliába, mihelyt ezt kívánni fogják tőle. Az aranykészlet ezerszázharmincöt millió lira, amely ellenében a kibocsátott bankjegyek 2269 millió lirát tesznek ki.

Doebbing püspök Olaszországból elmenekült.

Rotterdam, június 8. Mgr. Doebbing, Nepi és Suatri püspöke, egy német minorita szerzetes, akit X. Pius pápa különösen kedvelt s a legjobb olasz főpapok egyikének tartott, Theresa német apácával együtt, aki X. Pius pápát ápolta menekülni volt kénytelen Olaszországból, mert a tömeg rágalmaszások következtében halálba üldözöte volna őket.

Török dsámi és szegényház Nagyváradon.

Irta és a Bihar megyei és Nagyvárad Részleti és Történelmi Egylet közgyűlésén felolvasta dr. Karácsonyi János.

(Folytatás.)

Igy tudjuk meg tehát, hogy Köprülü a kőbe épített dsámi és imaret fentartására ajándékozta Bihar, Püspöki, Nagy Kereski, Kismarja, Diószeg, Komádi, Szalárd, Berettyó-ujfalu, Hegyközszentimre, Margita, Micske Mezőtelegd másként Kisvárad hajdan nagyobb rész mezővárosok jövedelmeit.

E jövedelmeket azonban a török nem évről évre vetette ki a termés nagysága vagy a lakosok száma, vagyona szerint, hanem városokként vagy falvakként egyszerűen mindenkorra állapították meg és a városok vagy falvak előljáróságának be kellett azokat szállítania akár jó, akár rossz volt a termés, akár többen voltak a lakosok akár kevesebben. Így mindjárt a Várad mellett eső Püspökire ki volt vetve buza tized fejében 154 kila buza, 154 kila kétszeres, szőlő tized fejében, mivel a töröknek nem volt szabad bort inni, 1500 medre (veder?) must, gyümölcs, zöldség és hagyma tized fejében 500 kila. Ezen természetbeli adókon kívül azonban még rengeteg sokféléért kellett fizetni pénzben, mert ritkán volt olyan leleményes finánc, mint a török az új meg új adók kitalálásában. Nevezetesen a püspökieknek fizetni kellett a méhkasok tizede helyett 700 akese török apró pénzt vagyis mindegy 12 K. t (mert egy akese akkoriban már csak

Olasz szakértő a hadi helyzetről.

Chiasso, június 8. (Saját tudósítónktól.) Zoli, a Secolo katonai munkatársa igen józanul itéli meg a katonai helyzetet.

— Csapatunk — írja — eddig csak az osztrák-magyar elővédek kisebb nagyobb osztagaival ütköztek meg. Az osztrák-magyar főerők nyolc tiz nap előtt nem igen lépnek akcióba s csak akkor lehet jelentősebb eseményre számítani, melynek eredménye azonban szintén alig várható két-három hét előtt. Addig tehát az olasz közönségnek türelemmel kell várakoznia.

A pápa az olasz sebesültekért.

Bukarest, június 8. Rómából jelentik, hogy a pápa Rómában levő palotáit az olasz kormány rendelkezésére bocsátotta, hogy azokat kórházakká alakíthassa át. A szent-anya egyben levelet írt Vanutelli bíborosnak, amelyben fájdalmasan említi meg, hogy a háboru lángja Olaszországot sem kímélte meg.

Krupp gyára Konstantinápolyban.

Rotterdam, június 8. A Morninpost jelenti: Krupp Konstantinápoly közelében nagy gyárat rendezett be robbanó anyagok és munió gyártásra. A gyárban tizenegyezer német munkás dolgozik. A két gyártásánál új villamos módszert alkalmaznak.

A görög király betegsége.

Athén, június 8. A király állapota az orvosok legutolsó jelentése szerint igen komoly, de nem reménytelen.

Az entente nem tárgyal Romániával.

Bukarest, június 8. Pétervárról jelentik, hogy a Novoje Vremja az entente, valamint Románia között megkezdett tárgyalás meg-

hiusulását jelenti be. Az orosz ujság közli, hogy az entente hatalmainál akkreditált román követek a minap adták át kormányuk nevében azt a jegyzéket, amely Románia követeléseit pontokban sorolja föl. Ezekben a követelésekben benne van a besszarabiai határ megváltoztatása is. Minthogy az entente, jelenti tovább a Novoje Vremja, Románia egyes követeléseit túlzottnak tekint és Románia ezekből nem volt hajlandó engedni, biztos diplomáciai forrásból szerzett értesülésünk szerint a tárgyalás megszakadt.

Bulgária végleg semleges marad.

Szofia, június 8. Beavatott helyről arról értesülünk, hogy a kormány az entente hatalmak legutolsó ajánlatát legközelebb formálisan is visszautasítja és újból kinyilatkoztatja Bulgária teljes semlegességét.

Török sikerek.

Budapest, június 8. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból hivatalosan jelentik:

Ariburnunál egy ellenséges állást szétromboltunk. Sed il-Bahnál kisebb harcok folynak.

Két ellenséges cirkáló bombázta Ajanas helységet. Ugyanitt egy ellenséges gőznaszádot elsüllyesztettünk.

x Szeplő-májfolt ellen megbeszélhetetlen az YPO krém és szappan, mely eltünteti a ránczokat, miltessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

3 mai f-tért) a kertek használatáért 500 akését (= 15 K-t) a legelőhasználatáért 1500 akését (= 45 K-t) a juh tartására 1500 akését (= 45 K-t) hordó-fa- és makk-adó fejében 1450 akését, sertéstartásért 500 akését, kender, len termesztésért 1900 akését, sátorozók adója fejében 1600 akését, házasságkötés és földátírás díja fejében 1500 akését, hagyatékot, bitang jószágok és birságok illetéke gyanánt 1500 akését kellett fizetni, vagyis összesen 12550 akését az az mintegy 376 K t 50 f-t. Amde a 3 köre járó vízi malomra még ezeken felül kivetettek 7500 akését (= 225 K t.)

Az adókövetésekből csak az egyes városok 1665-iki vagyoni állapotára vonhatnánk következtetést, azonban ez állandó teher viselését csak úgy bírhatták a városok és falvak, ha határak biztosítva van s azért a török hivatalnok a szegényház fentartására rendelt birtokok határ részeit és az elkülönítő pontokat is jegyzőkönyvbe vette.

A városok és falvak előljáróinak bevalása szerint készültek e határ leírások, s azért nagyon pontosak lennének, ha nem török fül hallásával és nem török betűkkel írták volna le azokat. Amde, mint tudjuk, a török nemzet vándorlása közben az arab művelődés körébe került, annak írását és vallását vette át s ennél fogva a biharmegyei városok és falvak határai nagyon gyarló módon vannak feljegyezve és roppant nehéz azok olvasása. A török az e hangot nem jelzi, az o és u hangot egy formán írja, a h, b, j, p hangok közt valamint a r és z közt csak egy kis pontocskát tesz különbséget. Ha az író azokat elcsereéli vagy elhagyja,

mindjárt felismerhetlen, olvashatlan lesz az a magyar szó.*

Igazán bámulatos, hogy Karácson Imre mégis annyira-mennyire el tudta olvasni a határleírásokat. Lehet, hogy ha biharmegyei ember lett volna, vagy legalább kezénél lett volna biharmegyei pontos régi térképe, akkor kevesebb hibát követett volna el a megfejtésében, de így is nagyjából ráismerünk nem csupán a városok és falvak neveire, hanem a hozzájuk pusztákra és határpontokra. Így pl. Karácson Imre kételkedett, hogy vajjon a Komádihoz tartozó egyik pusztát Hatnak vagy Csatnak kell-e olvasni? De mi, akik tudjuk, hogy mindjárt Komádi mellett, tőle nyugatra ma is hatú pusztának hívnak egy darab földet s tudjuk, hogy sokáig itt élt, vagy talán most is él a Hati-család, nem kételkedhetünk azon, hogy a Komádihoz esatolt pusztá neve Hat volt.

Felfegyverkezve tehát a régi biharmegyei helyek ismeretével és azon tudással, hogy egyes betűk a török írásban könnyen felelőre kerülhetnek, röviden ismertethetjük a várad imaret fentartására rendelt városok és falvak 1665-iki állapotát.

A városok és falvak közt első Bihar. Egyetlen, amelynél a házak és az adófizető lakosok számát a török hivatalnok elfelejtette feljegyezni. De felírta, hogy a város határában, de tőle jó messzire nyugatra levő malmot Rákóczi malmának hívták, tehát azt vagy I. vagy II. Rákóczi György újra építette. E 4 kövel dolgozó malomra külön 10,000 akese (300 K) volt kivetve.

* V. ö. Velics-Kammerer: A török kincstári defterek. I. k. XV—XVI. ll.

Mit tárgyal a város?

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1915. évi június hó 10 ik, esetleg következő napján, mindenkor d. u. 3 órakor a városbáz tanácsstermében tartandó ülésén a következő ügyek fognak tárgyalatni: 1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról. 2. A községi iskolaszéki tagsági helyeknek választás utjánai betöltése. 3. A tanács javaslata az olasz hitszegés megéltégyezése tárgyában s ennek kapcsán Maros-Torda-vármegyének az olasz hadüzenet következtében hozott határozata. 4. A tanács javaslata a mult havi közgyűlésen a közéletmezés ellátásánál a legitim kereskedelem igénybevétele iránt előterjesztett indítványra, valamint a nagyvárad Kereskedelmi és Ipar-kamarának az 1915. évi termés biztosítása, felhasználása és szétosztása tárgyában a magy. kir. Kereskedelmi Miniszter urhoz intézett s hasonló szellemű felirattal leendő támogatás végett megküldött feliratára vonatkozólag. 5. Baja város törvényhatósága a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslat 15. pontjának megváltoztatása iránt kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz intézett feliratát hasonló szellemű felirattal való támogatás végett megküldi. 6. A tanács javaslata a nagyvárad m. kir. honvéd hadapród iskolai hely betöltése tárgyában. 7. A tanács a Sztaroveszky alapítványi gyermek-kórháznak 1914. évi zárszámadását és az 1916. évi költség előirányzatát tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 8. A tanács mint állandó választmány javaslata a nagyvárad női kereskedelmi tanfolyamnak az 1915/16. tanévre való folytatolagos szervezése tárgyában. 9. Polgármester előterjesztése az eskütképes egyének névjegyzékét egybeállító összeíró bizottságba két tag kiküldése iránt. 10. Özv. Elek Sándorné kérelme halotti negyed kiutalása iránt. 11. Állandó nyugdíj-bizottság jelentése özv. Gacsádi Imréné nyugellátásának megállapítása tárgyában. 12. Csáky József városi számtiszt szabadság idejének meghosszabbítása iránti kérelme. 13. Cservenka Géza fogyasztási adóhivatali alkezelőnek 3 havi szabadságidő engedélyezési iránti

Biharhoz tartoztak akkor a hajdanában elpusztult (hibásan Rihan nak irt) Régen (a tévedésből Kon nak olvasott) Kügy, Nagyszántó és (a hibásan Kargaságnak olvasott) Kovácsi.

Püspökiről már feljegyezte a török hivatalnok, hogy 154 ház és 235 (adófizető) lakos van benne. Ha a családok számát a szokásos 5-el szorozzuk, mindössze 1175 lélek élt itt akkor. Bizony nem sok, ha meggondoljuk, hogy 1910-ben 3640 lélekszáma volt Püspökinek. Még inkább csekély, sőt elszomorítóan csekélye szám, ha olvassuk tovább, hogy akkor nem csupán Micske, hanem Szentjános (Sztitova) Kis-szántó és a Körös balpartján fekvő Kakucs, Iklód és Megyer lakatlan falvak határai is Püspökihez tartoztak akkor. Tehát háromszor akkora területen háromszor kevesebb ember lakott.

Bihar és Püspöki más ősidőkből fogva egy földesur a várad püspökség, 1556 tól kezdve pedig a várad vár kezén voltak s azért határaik egybe olvadtak. A török se bolygatta ez állapotot s a 2 mezőváros határpontjait együttesen írta jegyzőkönyvébe. Látjuk e határ leírásból, hogy Püspöki és Várad közt a határ akkor is a várad várba vezető utat vágta keresztül s úgy ment a mai Fácánosnak a Kis Körös felé, érintette a micskei híd től jövő utat, elment a rég elpusztult Szeben falu határáig, s úgy ment a ma is meglevő bihari nádashoz. Innen ment Ádám és Paptamási felé, keresztül vágta a régeni pusztán ma is meglevő Ördögárkát s ott keletre fordulva érintette Kisujfalut, Szalárd, Csátár határait, átvágta a siteri (szüriteri) utat, Hegyközpályit s végül a várad szőlőhegyeknél végződött.

(Vége köv.)

kérelme. Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait azzal van szerencsém értesíteni, hogy a tárgysorozatban felsorolt ügyek iratai a közgyűlést megelőző napon a főjegyzői hivatalban bárki által megtekinthetők. Nagyvárad, 1915 június hó 5. napján. Lukács Odón, főjegyző.

Egy magyar család jótékonyága.

Biharvármegye árvaszékének elismerése.

Nagy időket élünk. Ma a hétköznapi események, szerelmi drámák, öngyilkosságok számai eltűnnek a lapok hasábjairól s helyet adnak a minden lépten nyomon előforduló szebbnél szebb hazafias cselekedeteknek. — Sokkal jobban megérdemlik ezek, hogy foglalkozunk velük, mert valamikor a mai lapok lesznek a mai idők tükröi s azokból fogják megítélni a mai nemzedéket.

A sok-sok ezer ember között hadd legyen ott Rózsa Mihály oláh-homorogi gazdának meg a feleségének a neve is. Ők talán nem is fognak róla tudni semmit, hiszen a kalendáriumon kívül tán mást nem is olvasnak.

Oláh-homorogon is elhangzott a király hívó szava. A férfiak a harctérre siettek. A sok hős között elment Urszoly Tivadar is. Az asszonyon kívül két kis gyermeket hagyott idehaza. Szegény emberek voltak. Urszoly a két kezével kereste meg a mindennapi kenyeret, s hogy most elment, bizony kenyér nélkül maradt a kis család.

Megtudja az esetet Rózsa Mihály uram is, aki nyomban tanácskozára ült össze az asszonnyal és egy kettőre kimondták, hogy magukhoz veszik a kereső nélkül maradt családot. Boldogan is éltek így Rózsaék. Egy napon azonban beköszöntött a családban a szomorúság. Urszoly beteg lett. Hiába való volt az orvos meg a patika, a tavasz elvitte az anyát s most már teljesen árván maradt a két kis gyermek. A halottat Rózsaék temették el kellő tisztességgel.

A két gyermeket — az egyik 3, a másik 1 éves volt — maguknál tartották és úgy viselték nekik gondját, mintha saját gyermekük lett volna. A két gyermek után hádiségely is járt. Ezt a kis pénzt Rózsaék rendszeren felvették, de elhatározták, hogy egy fillért sem költenek el belőle, hanem a gyermekük részére összegyűjtik s adandó alkalommal valami hasznos dolgot vásárolnak rajta a két kicsinek.

Mikor már 204 korona volt együtt, a faluban eladódott egy tehén. Rózsaék megvették a jószágot a 204 koronáért. Időközben aztán sebesülten megérkezett a harctérről Urszoly Tivadar is, aki nyomban meg is nősült és a gyermekeket is magához vette. Természetesen a tehénre is jogot formált. Az öreg házaspár nem tudta, mitévő legyen, ezért az épen ott vizsgálatot tartó Verner Kálmán árvaszéki elnékhöz fordult tanácsért.

Verner Kálmán a tehenet Rózsaék jogos tulajdonának jelentette ki. Rózsaék azonban amellett voltak, hogy azt ők a két gyermeknek vették. Nehogy tehát elkallódjék a tehén, az árvaszéki elnök azt a tanácsot adta, hogy adják el a jószágot. A tehenet a községi közgyám hajtotta ki a tenkei vásárra és

ott el is adták hétszáz koronáért. A pénzt hétfőn be is terjesztették az árvaszékhez a két árva javára. Mire a két gyermek nagykoru lesz, mind a kettőnek lesz hétszáz hétszáz forintja s mint gazdák, tisztességes életet kezdenek Rózsaék jószívűsége folytán.

Az árvaszéki tanácsban Biszterszky Iván árvaszéki ülnök ismertette az ügyet, mely általános meghihletődést idézett elő. Rózsaék-nak nemes cselekedetét Biharvármegye árvaszéke különös elismeréssel vette tudomásul s erről véghatározaton értesítették is az öreg házaspárt.

A Magyar Bank közgyűlése.

Tegnap tartotta meg rendes évi közgyűlését a Magyar Bank részvénytársaság. Az intézet tudvalevőleg egyike volt azoknak, amelyeket az elmúlt évek gazdasági válságai erősebben érintettek. Szerencsére az intézet igazgatóságának kitartó fáradozása és az új igazgató, Schenker Ferenc kiváló szak-tudása, erélye és körültekintő óvatossága keresztül segítették az intézetet a válságon s a tegnapi közgyűlésen meggyőződtek róla a részvényesek, hogy a Magyar Bank vezetése a legjobb kezébe van letelve, úgy hogy a háboru megszűnése után az intézet jövő fejlődése biztosítva van.

A közgyűlésről következő tudósításunk szól:

A Magyar Bank Részvénytársaság 8-ik évi rendes közgyűlését tegnap délelőtt fél 11 órakor tartotta meg az intézetnek a Sas palotában levő helyiségében. A közgyűlésen jelen voltak: Weinberger Lajos elnök, dr. Adorján Emil, Balázsovich Jenő, Bobovszky Gyula, Darvassy Lajos, Fabricius Dezső, Grósz Sámuel, Kerekes Elek, Kiss Dávid, Korbély József, Kovács Kálmán, Kőszeghy József, dr. Krüger Aladár, Mezey Márton, Polonkay Gyula, Schenker Ferenc, Szabó László, Szőke András, Sztarill Ferenc, Vas Adolf, Zboray Gyula részvényesek.

A közgyűlést Weinberger Lajos elnök nyitotta meg és vezette, aki a jegyzőkönyv vezetésére dr. Krüger Aladárt, hitelesítésére Balázsovich Jenő és Zboray Gyula részvényeseket kérte fel. Bejelentette, hogy a részvénytársaság elnöke, gróf Almásy Imre, családi körülmények miatt volt akadályozva a megjelenésben, aki ezt tudatva sürgönyében üdvözlését küldte a közgyűlésnek, mit a közgyűlés hálással viszonzott.

A tárgysorozat első pontja az igazgatóság jelentése volt a lefolyt üzletéről, valamint a mérleg és üzlet eredmény számla előterjesztése. A közgyűlés úgy ezeket, mint a felügyelő-bizottság jelentését tudomásul vette és a felmentvényt úgy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság részére egyhangulag megadta. A jelentés kegyeletes szavakban emlékezett meg a felügyelő bizottság elhunyt tagjáról, Szilárdky Ernőről, aki az intézetnek az alapítás óta kötelességét mindenkor lelkiismeretesen és buzgón teljesítő felügyelő-bizottsági tagja volt. Az alapszabályok néhány szakaszának módosítása után a közgyűlés az igazgatóság tagjait Weinberger Lajos, dr. Adorján Emil és Kőszeghy József eddigi igazgatósági tagokat újra megválasztotta; felügyelő-bizottság tagjaivá megválasztották Darvassy Lajos elnök, Altnóder Endre, Saághy Sándor, Vas Adolf és Zboray Gyula. A bíráló tanács tagjaivá választották: Balogh Kálmán, Balogh Károly, Balázsovich Jenő, Fabricius Dezső, Gáll László, dr. Örley György, Szőke András és Sztarill Ferenc részvényesek.

Indítvány nem tétetvén, ezzel a közgyűlés véget ért.

Honvédekből alakult hegyi dandár.

A 4. honvéd gyalogezred szabad csapata.

— Saját tudósítónktól. —

Uj ágakat, uj leveleket hajtottak valahol a magyar tölgyek, hogy legyen majd elég győzelmi koszoru azoknak a derék és lelkesedéstől égő váradi honvédeknek, akik tegnap indultak el dalolva, felbokrétázva a város falai közül, hogy messze égbe meredő szirteken, halálveszélyes hegyeken védjék meg az ezer ellenségtől körülvett négy folyó országát és tanítsák meg becsületre és tisztességre a kaján ellenséget.

A 4. honvédgyalogezred szabadcsapata távozott el tegnap a városból, hangos bauszóval, szemekben felvillanó szent rajongással és a lelkekben rettenetlen szittya bátorsággal.

A szabadcsapat megalakulása az olasz árulás nyomán kitört újabb lelkesedésnek köszönheti életét. Mikor ez az indítékában aljas és eszközeiben korrupt hadüzenet véres valósággá lett, a 4. honvédgyalogezred pótzászlóaljának parancsnoka Leőchev őrnagy, aki már megjárta a háboru véres és izgalmas iskoláját és fényes érdemeket szerzett kiváló bravurjaival, a kerületi parancsnoksághoz fordult azzal a kéréssel, hogy engedjék meg egy hegyi dandár megalakulását. Együttal bejelentette ennek a nagyjelentőségű és fontos alakulásnak a tervét is. A hegyi dandár a különböző honvédgyalogezredékből lenne összeválogatva, még pedig az önként jelentkezőkből. A célja és feladata teljesen különálló lenne a rendszeres hadi működéstől, amennyiben a hegyi dandár egyes csapatai különleges, ha kell, életveszedelmes, de a győzelem szempontjából kívánatos haditényeket, bátor bravurokat, önálló felkutatásokat hajtanának végre azon a hegyes, sziklás hadszíntéren, amelyen a Gondviselés jóságából remélhetőleg győzelmesen fognak harcolni az új ellenség ellen.

A kerületi parancsnokság szívesen adta beleegyezését az oly sok sikeres eredményt biztosító tervbe. Leőchev őrnagyot meg is bizta a hegyi dandár megalakításával. Mielőtt a terv a megvalósítás stádiumába érkezett, Leőchev őrnagy felszólította a 4-ik honvédgyalogezred katonáit a jelentkezésre.

Milyen csodás látvány lehetett, milyen hazaszeretetről és páratlan férfiaságról tettek bizonyosságot a honvédek, mikor egymást tullicitálva igyekeztek mindenáron a szabadcsapatba bejutni. Kellott is igyekezniök, mert megvolt állapítva az a létszám, amely a váradi honvédeknek lett fenntartva.

A fiatalok különösen törte magát, hogy a szabad csapatba bejusson. Azonkívül az öreg csontok, akik már nem egyszer voltak a harctéren, tették még elitebbé és tartalmasabbá a szabadcsapatot. A nagyváradi 4-ik honvédgyalogezredtől mintegy 400 főnyien gyűltek össze a szabadcsapatba, amely Leőchev őrnagy vezetése alatt tegnap indult el. A szabadcsapat először Szegedre megy, ahol felszerelik őket és innét hegyvidékre mennek 2 heti hegyi gyakorlatra, amely után a lelkesedéssel és a törhetetlen energiával felvértezve indulnak el a gyönyörű és dicső munkájukra.

— Fiúk — mondta Leőchev őrnagy, mikor beszédet intézett a honvédekhez — olyanra vállalkoztatok, ami minden pillanatban halálveszéllyel jár. De honvédek vagytok és megteszitek kötelességeket. Ha kevesen is jövünk vissza a nagy küzdelemből, de azok, akik hazajönnek, remélem két kitüntetést is fognak hazahozni, mert ahova megyünk, ott minden tett dicsőséget és érdemet szerez.

Hogy mennyire át volt hatva a 4. honvédgyalogezred legénysége a lelkesedéstől, mutatja Szedlák Lajos honvédtizedes esete, aki mivel nem akarták elvinni, kiszökött a vasúthoz és ott ismét jelentkezett a szabadcsapathoz. Ez a katona kétszer volt a háboruban, és hiába volt minden ellenvetés, őt is el kellett vinni.

Kedves kötelességünknek teszünk eleget, mikor megemlékezünk *Hilf* László, hadapród őrmesterről, lapunk volt kitűnő munkatársáról, aki szintén tegnap indult el a szabadcsapattal, hogy fiatalos bátorságával és hevéllel szerezzon magának dicső és szép sikereket a harctéren.

Az élelmiszer-uzsora ellen.

Vaiszlovich Gyula indítványa.

Az élelmiszer drágaság napról-napra nagyobb mérvet ölt.

A husdrágaság elviselhetőbb volna, ha más élelmiszernek az ára alacsonyabb volna, mert a húst pótolni lehetne mással. Azonban a tisztelt termelők teljesen kiakarják uzsorázni a város lakosságát s az olyan legcsekélyebb dolgot is, amire teljesen irrelleváns, hogy háboru van-e vagy nincs, legalább is 50—100 százalékkal drágábban adja a termelő és a kofa egyaránt.

Ez így van az egész országban, de segíteni nem tudnak rajta, dacára az állandó tanácskozásnak.

Vaiszlovich Gyula törvényhatósági tag tegnap egy egész memorandumra való beadványt adott be Nagyvárad város törvényha-

tóságához, amelyben különféle indítványokkal igyekszik a drágaságon segíteni.

Az indítványt az alábbiakban ismergetjük:

Az indítvány részben a piaci-részben a kofa szabályrendeletek módosítása.

Igen érdek az indítványnak az a része, amely egy teljesen új keletű, piaci anomáliával a gorombaságokkal számol.

Vaiszlovich Gyula indítványa szerint a gorombáskodó piaci árusok és kofák 100, 200 és 300 korona pénzbírsággal volnának sújtandók.

Meg kell a legnagyobb eréllyel szüntetni — mondja az indítványozó — az elővásárlást.

Az elővásárlási tilalom áthágása száz, ötszáz és ezer korona pénzbüntetéssel sújtandó.

Kívánja az indítvány annak kimondását is, hogy a katonai szállítók, akik szerződés szerint állatokat és takarmányt termelőktől kötelesek venni, a helyi vásárokon és piacokon üzleteket nem köthetnek. A tilalom el-

len vétők ezért három ezer koronáig terjedő pénzbírsággal sújtandók.

Vaiszlovich Gyula indítványát a csütörtöki városi közgyűlésen fogják tárgyalni.

Ujfalussy Géza halála.

Ujfalussy Géza m. kir. posta- és távirtda főtanácsos, helyettes igazgató, a váradi törvényhatósági bizottság tagja tegnap délelőtt fél 11 órakor életének 52-ik évében váratlanul meghalt.

A főposta palotáján gyászlobogó hirdeti a gyászt, mely Ujfalussy halálával a m. kir. postát érte, melynek egyik nagy szaktudású, fenkölt jellemű, kiváló tisztviselője volt. A magyar posta az Ujfalussyhoz hasonló tisztviselőinek köszönheti azt a nagytekintélyt, mely világszerte övezi.

Ujfalussy Géza szigorú, pontos vezető volt, ki megkövetelte alantóságaitól is a legnagyobb pontosságot, de értékelni is tudta a kiválóságot tisztviselőtársainál is s ez mindig nagy tekintélyt és népszerűséget biztosított neki a posta- és távirtda tisztviselő között.

Nagyvárad város társadalma ma is kitüntette a legszebb kitüntetéssel, amit a polgárok polgártársainak adhatnak, mikor 1913 decemberében a törvényhatósági bizottság tagjai közé megválasztotta.

Ujfalussy Géza biharmegyei származású Miklósirtáson született, hol atyja a püspökségi uradalom főerdésze volt. Iskoláit s a jogot itt végezte Nagyváradon, melynek elvégzése után a postánál lépett szolgálatba itt a nagyváradi postaigazgatóságnál.

Majd 1903-ban a pécsi igazgatósághoz helyezték át, de 1907-ben mint titkár újra a nagyváradi igazgatósághoz került. Hivataltól előhaladása ezután gyorsan ment: 1910-ben posta-tanácsos lett, s rá két évre megkapta a főtanácsosi címet és jelleget, 1913. év elején pedig valóságos főtanácsos és igazgató-helyettes lett.

Halála tragikus volt. Egy rossz fogatól vérmérgezést kapott, s baja hirtelen annyira komplikálódott, hogy operálni kellett, de már a műtét sem segített rajta s az életerejében levő férfiú a halotti szentségek felvétele után, rövid szenvedés után elhunyt.

Temetése holnap, csütörtökön délelőtt 8 órakor lesz a Sal Ferenc utca 13. számú gyászházban. A temetési szertartás után a halottat az olaszii plebánia templomban megtartandó gyászmise után kísérik ki az olaszii temetőbe.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Ujfalussy Dezső, özv. Beliczay Elekné sz. Ujfalussy Jolán, Ujfalussy Zoltán, Ujfalussy Ilma mint testvérek, Szacsavay Ákos és Szacsavay Elemér, mint az elhunyt nagybátyjai, úgy a saját nevükben, mint a számos rokon nevében fájdalomtól lesújtott szívvel tudatják, a páratlanul jó testvér és rokon, körtvélyesi Ujfalussy Géza m. kir. posta és távirtda főtanácsos, helyettes igazgató, Nagyvárad városi törv. hat. biz. tagja e hó 8-án, délelőtt fél 11 órakor, életének 52-ik évében rövid szenvedés és a haldoklók szentségének ajtatos felvétele után váratlanul bekövetkezett elhunytát. Drága halottunk kihűlt teteme e hó 10-én délelőtt 8 órakor fog a Nagyváradon, Sal Ferenc-u. 13. sz. a levő gyászházban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a Nagyvárad olaszii

róm. kath. plébánia templomban az elhunyt lelki üdvéért bemutatandó engesztelő szentmise áldozat után a Nagyvárad olasz temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Egy munkás élet tört derékban ketté. Egy szeretetben gazdag szív hült ki örökre. Kelt Nagyváradon, 1915. június 8 án. Aldás és béke lengjen hamvain! A gyászoló család.

A temetésre vonatkozólag Rimler Károly polgármester a következő felbívást közli:

Felhívás!

Felkérem Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának és tisztí karának t. tagjait, hogy Ujfalussy Géza bizottsági tagtársunk f. hó 10 én esütörtökön reggel 8 órakor a Sal Ferenc utcai gyászútnál megtartandó végtisztesség tételén megjelenni szíveskedjenek.

Nagyvárad, 1915 június hó 8.

Rimler Károly
polgármester.

A gyermeknap.

A június 12—13-án megtartandó gyermeknap sikere érdekében nagyban folynak az előkészületek. A polgármester felkérte az összes lelkészeket és az egyházi főhatóságokat, hogy engedjék meg a templomi gyűjtést a gyermekek javára, mert ez a cél a legmagasztosabb, melynek megvalósulásától Magyarország jövője függ. Városunk lelkes hölgyei örömmel vállalkoztak a gyermeknapon a védnökői tiszt betöltésére.

A rendező-bizottság mindent elkövet a nap sikere érdekében. Közelebb a hölgyek kérték fel, hogy az urnák körüli gyűjtésnél buzgólkodjanak s ez alkalomból egyes hölgyek azon ajánlatot tették a bizottságnak, hogy beosztásuk helyén, illetve annak körzetében az egyes hivatalokat, magánosokat külön is fel fogják keresni s a gyűjtést ez uton is sikeresebbé kívánják tenni. Tagadhatlanul életrevaló ez eszme s bizonyára nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy eiseitt hőseink árvái a társadalom minden rétegének meleg pártfogásában részesüljenek.

A Testvériség énekesei Nagyváradon.

Pünkösd vasárnapján Nagyváradon járt a fővárosi Testvériség Egyesület sport csapata, amely tudvalevőleg a NAC. csapatával mérkőzött. A fővárosi csapatot lekísérte az egyesület európai hírű dalárdájának négy legjobb énekese s ez a quartett vacsoránál egy magas művészi színvonalu hangversenyt rögtönzött, amellyel valóságos frappirozta a Fekete Sas éttermének nagy közönségét. A hallgatóság soraiban több műértő és városunk kultur életében vezető szerepet vívó egyén volt, akik már akkor azt az óhaját fejezték ki, hogy alkalmat kellene keresni arra, hogy az énekesek által nyújtott igazi művelészetnek az egész város közönsége részese lehessen.

Ezt az alkalmat meg is teremtette Pásztor Ferenc vezérigazgató, aki tudvalevőleg a gyermeknap javára vasárnap délután a Szigligeti-színházban tartandó hangverseny rendezésére kért fel a bizottság s aki ezt vállalta is. Pásztor Ferencnek sikerült a remek dalárda tiz válogatott tagját megnyerni arra, hogy vasárnap délutáni hangverseny keretében a Szigligeti-színház színpadán bemutatkozzék. A dalosok elsőrendű műsorral kedveskednek a nagyváradai közönségnek, amely így igazán magas művelészethez fog jutni. A dalosok felvették műsorukban azt a számokat is, amellyel az elmúlt év július havában Bácsban megtartott nemzetközi dalosversenyen az összes számbavehető európai dalárdák

elől elvitték az első díjat. A művészársaság a hangverseny műsorán hat számmal szerepel, végezetül el fogják énekelni a Wacht am Reint is, melynek előadásába különös erőt és fenséget tudnak belévarázsolni.

Az elfoglalt Przemyslből.

Przemyslnek az oroszok által történt elfoglalása után a beteg katonáink mellett volt orvosok és tisztek ott maradtak tovább a betegek ápolására.

Az oroszok otthagyták őket a mi betegeink mellett, akiknek körülbelül a fele magyar. Ezek az itt maradt tisztek a felszabadulás napján táviratot intéztek a királyhoz. Közöttük magyarok: Dr Balogh Henrik orvos, Csanda Endre nagyváradai gyógyszerész, Jakabovits ungvári gyógyszerész, Margulit gyógyszerész és Várady gyógyszerész Máramarosszigetről. A betegek közt van Hajós István tábori lelkész Szepesolasziból.

Ifjabb Csanda Endre katonai gyógyszerész idvaló Nagyváradra, tavaly augusztus 11 ike óta mai napig ki sem mozdult Przemyslből, s érdekes megfigyeléseiről naplót vezetett, ebből való a következő leírás az oroszoknak Przemyslben eltöltött utolsó napjairól:

A visszavonulás első jeleit már május 10 én tapasztalták. Az oroszok minden beteget és sebesültet elvitték a kórházakból, még a legsúlyosabbakat is, a kik közül kettő belehalt a szállításba a pályaudvaron. Orosz szállítmányok éjjel nappal mennek a vasuton Lemberg felé. Tizenkettedikén az itt működő negyven-ötven magyar és osztrák hatonarvost, gyógyszerészt és kórházi tisztet gyalog kísérik Moszkába, onnan Lembergbe, majd onnan Brodyba. Köztük megy Bojarszky Béla lőcsei orvos és Nagy Elek tüzérbadnagy Nyiregyházáról. Az orosz főorvos maga is resteli, hogy ezek gyalog mennek végig Galicián, de minden vasuti kocsit a visszavonuláshoz kell.

Tizenharmadikán csapatok vonultak ki, kerülve a feltűnést a városban. A kórház orosz őrsége 19-én éjjel hirtelen elvonult. Otthagytja a 663 osztrák és magyar beteg. Huszonegyedikén az őrség boldog arccal visszajön. Huszonötödikén bucsut vesz és ismét elmegy. Huszonhatodikán megint diadallal jönnek vissz, még ugyanaznap délután hatkor alarmirozzák őket, elmennek és éjjel tizenegykor visszajönnek azzal, hogy visszaküldték őket. Június 2 án este elmentek, ezáltal utoljára. Ez a rövid és pontos napló kicsiben gyönyörűen mutatja az oroszok fejtelenségét offenzívánk folyamán.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolesóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

..FIREK

* **Forgalomban maradnak a nikkelpénzek.** Néhány nappal ezelőtt az a hír járta be a vidéki sajtót, hogy a kormány 10 és 20 filléres nikkelpénzt és 1914. előtti időből való egykoronásokat legközelebb bevonja, mivel azokat új veretű pénzzel szándékozik kicserélni. A Magyar Távirati Irodát felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy sem a kormány, sem annak közegei ilyen rendeletet nem adtak ki és a forgalomban levő 10 és 20 filléres nikkelpénz, valamint az említett egykoronások ezután is forgalomban maradnak. (Minisztereln. sajtóosztály.)

* **Gróf Széchényi Miklós látogatása Karácson Géza szobrászművésznél.** Tegnap délelőtt magas látogatója volt Karácson Géza szobrászművésznék. Gróf Széchényi Miklós megyéspüspök Brém Lőrinc kanonok, irodaigazgató kíséretében 11 órakor felkereste a jeles szobrászművésznék a nagypiaci Ullmann palotában levő műtermét. A megyéspüspök látogatásának főcélja a Bunyitay emlékmű tervének megtekintése volt. A magas látogatót Karácson Géza fogadta a már előbb megérkezett dr Némethy Gyula teológiai tanárral együtt. A megyéspüspök a szobrászművész műtermében megtekintette a Bunyitay-emlékmű terveit és nagyon művészinak talált az egész mű gondolatát. A püspöknek volt a tervre nézve néhány igen kiváló műértés sugallta észrevétele, amelyek folytán teendő változtatások a szép műemlék művészi becsét még fokozni fogják. A Bunyitay emlékmű tervének megtekintése után megszemlélte a megyéspüspök a szobrászművész műtermében levő alkotásokat és meleg érdeklődéssel kísérte a szobrászművész magyar nézeteit. Rendkívülien megnyerte tetszését a kis szalonban felállított szobor csoportozat, amely a művész feleségét és két gyermekét ábrázolta. Mintegy félórát időzött a megyéspüspök a műteremben.

* **Mi ez?** A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette Biharvármegye alispánját, hogy az argentiniai köztársaság kormánya a fiúmei konzultól megvonta a megbízatást. A megvonás a háboru tartamára szól.

* **Kitüntetések.** Hegyi Sándor 30. honvéd gy. e. beli, a 101. gy. e. hez beosztott ővezető a II. oszt. ezüst vitézségi érmet, Kosta János 4. honv. gy. e. beli szakaszvezető a bronz vitézségi érmet kapta vitézségéért.

* **A Katholikus Kör választmánya** ma d. u. 6 órakor tartja rendes ülését.

* **A margittai tűzrendészeti felügyelő.** Nagy András margittai tűzrendészeti felügyelő meghalt. A megüresedett felügyelői állásra Halász Elemér járási főszolgabíró dr Pálffy Gyula margittai ügyvédet a margittai önkéntes tűzoltó egyesület parancsnokát hozta javaslatba. A főszolgabíró Pálffy Gyula személyétől várja az egész járás elhanyagolt tűzrendészeti ügyének rendezését, ezért különös figyelmébe ajánlja az alispánnak.

*** Ujabb hadikölcsön-jegyzések.**

Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaságnál a 2. hadikölcsön meghosszabbított jegyzési határideje alatt a következő újabb jegyzések történtek:

Nagyvárad város közönsége 150.000 kor., Kurländer és Ullmann r.-t. első hadikölcsön alkalmával 35.000 kor., most 50.000 kor., összesen tehát 85.000 kor., Bognár Sándor (Nagyvárad) 25.000 kor., dr Stern Ödön (Nagyvárad) 15.000 kor., Spitzer Sámuel és fia (Nagyvárad) 10.000 kor., Herzka József, Adolf és Imre (Nagyvárad) 10.000 kor., Krausz István (Nagyvárad) 10.000 kor., Kleszner Margit (Nagyvárad) 10.000 kor., Nadányi Jenőné (Kisszántó) 10.000 kor., Fischer Erzsébet (Nagyvárad) 8000. Gáspár István (Erbogyoszló) 8000, Kövér Árpád (Nagyvárad) 8000, Klein Ede (Nagyvárad) 7000, Szlávik Mária (Budapest) 6500, dr Halász Géza és neje (Budapest) 5000, Markovits Kálmánné (Inánd) 5000, özv. Wallerstein Ferenczné (Nagyvárad) 5000, Zathureczky Klára, H.-K.-Kovácsi) 5000, Bencsik Mária (Biharsályi) 5000, Lőrincz Dávid (Nagyvárad) 5000, Gerő Magda (Nagyvárad) 5000, Fuchs Sámuel (Nagyvárad) 4000, Bardón Ferencz (Nagyvárad) 3000, Szédényi Mária (Nagyvárad) 3000, Tóth Gábor (Nagyvárad) 3000, dr Gross Ignác (Berettyóújfalu) 3000, Székely Ilona (Nagyvárad) 3000, özv. Vadász Albertné (Nagyvárad) 3000, Papp Mariska 500, Papp Erzsébet 500 korona.

*** 1915-re nem kapnak kárpótlást a kórházi szállítók.**

A kórházi választmány tudvalevőleg 1914. évre visszamenőleg és 1915. évre kárpótlást szavazott meg a kórházi szállítóknak. Ugyanakkor néhány szállítóval 3 évre meghosszabbították a szállítási szerződéseket is. Az ügy jövahagyás végett a miniszteriumba került, honnan tegnap érkezett le. A miniszter méltányosságából 1914-re megadta a kárpótlást, 1915-re azonban nem engedélyezte. Az elutasító határozatot azzal indokolta meg a miniszter, hogy 1915-re az ápolási díjat azért emelte fel 15 százalékkal, hogy abból többet fizethessen a kórház a szállítóknak. A meghosszabbításra vonatkozólag az ügyet a közgazgatási bizottság hatáskörébe utalta.

*** Kinevezés.** A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe dr Révész Mihály ügyvédjelöltet díjas joggyakornokká nevezte ki.

*** A hadikölcsön-jegyzés eredménye.** Tegnap este záródtak le a jegyzések a második hadikölcsönre. Az eredmények még csak részben ismeretesek, mert a vidéki városok önálló jegyzései még nincsenek számbaveve, csak a budapesti eredményből lehet következtetni, a jegyzés nagy sikerére. Közvetlenül a pénzügyminiszteriumhoz érkezett körülbelül 50 millió korona jegyzés, a fővárosi intézetekhez és a pénzügyminiszteriumhoz Budapestre eddig kerekében 1016 millió korona érkezett. Most még ehhez hozzá kell majd venni az önálló vidéki jegyzési helyekre érkezett összegeket és azokat a jegyzéseket, amelyeket az egyes fővárosi intézetek még csak a következő napokban mutathatnak ki. A végeredmény tehát nagyobb lesz 1100 millió koronánál és valószínűleg 1200 millió koronáig emelkedhetik. Olyan eredmény, amelyre méltán büszkék lehetünk.

*** Pálma-tolvaj a Körös-korzón.** A Körös-korzón a Szaecvay szobor előtt levő 30 koronát érő pálmát tegnap előtt egy ismeretlen tettes ellopta. A rendőrség felhívja a közönség figyelmét az ismeretlen pálmátólvakra.

*** A tüdőbeteg szanatóriumot átadják a katonaságnak.**

Nagyvárad városához azt a kérést intézte a katonai parancsnokság, hogy adjon helyet a városban 60 tüdőbeteg katona részére. A felszólításra a városi tanács átírt a tüdőbeteg szanatórium igazgatóságához, amely készségesnek mutatkozott az új tüdőszanatórium épületnek az átengedésére. A tüdőbeteg szanatóriumot ma délután fogja átadni dr Gerő Sándor igazgató-főorvos a katonaságnak.

*** Elveszett takarékpénztári betétkönyv.** Junius 7-én, hétfőn délelőtt fél 12 és 12 óra között a Szt. László-tér, Rákóczi-ut Pray-u. utvonalon elveszett egy Nagyvárad Takarékpénztári betétkönyv, mely dr Némethy Gyula névre szól, 18,899 számu és 334974 korona értéket képvisel. A becsületes megtaláló, ki azt tulajdonosának kezéhez juttatja (Pray-u. 2, Papnevelő), jutalomra tarthat számot.

*** Ehrlich Ignác ügyvéd meghalt.** Nagyvárad régi ügyvédi generációjának egy nagyon szeretetreméltó, kiválóan derék tagja hunyt el. Ehrlich Ignác ügyvéd tegnap hajnalban hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt a nyolcvanas években egyike volt a legtekintélyesebb nagyvárad ügyvédeknek, különösen külföldi cégek keresték fel szívesen megbízásaikkal, mert az elhunyt klasszikusan bírta a német nyelvet. Nemcsak pályatársai szerették a hatalmas természetű, de rendkívül jószívű öreg urat, hanem a város egész társadalmában nagyon népszerű volt igaz, magyaros, nyílt jelleme miatt. Az utóbbi időben meglehetősen visszavonult életet élt. Aszma gyötörte, mely hön szeretett családjá körében tartotta őt vissza. Tegnap hirtelen rosszullét fogta el, de közeli katasztrófától nem lehetett tartani. Éjjel jobban lett s hajnali fél háromkor még azzal nyugtatta meg családját, hogy teljesen jobban van. Akkor elaludt s észrevétlenül, esőndesen meghalt. Halála feleségét, leányát és három fiát borítja gyászba. Temetése iránt ma történik intézkedés.

*** Folyékony kenyér** Nehogy azt tessék hinni, hogy ez valami újfajta találmány. Világért sem. Ez csak egyike azon kenyereknek, amelyeket itt Nagyváradon sütnék, s amelyből szerkesztőségünkbe is hoztak egy darabot, ha ugyan a folyadék tömeget „darab”-nak lehet nevezni. Mert így tessék venni szóról-szóra, a miut írjuk: a kenyér bele folyékony, akár a csiriz, azzal a különbséggel, hogy a csiriz nem olyan undorító külsejű, mint ez a „kenyér.” Ezt a bizonyos „kenyérdarabot” egy urinó küldte be hozzánk, s egyuttal arról is értesít, hogy a kenyérhez való lisztet az Adria részvénytársaság Szent László téri üzletében vette. Bővebb leírást erről a folyékony kenyérről nem adunk, mert rá nézni is undorító látvány, s annyira kellemetlen büzt terjeszt, hogy a szerkesztőségbe nem is mertük behozni. Most már igazán elkelve egy kis ellenőrzés a liszt-árusítás körül.

*** Megszökött a rendőrségről.** Vágány Mária Teleky-utcai lakost a szomszédok feljelentették, mivel erkölcsi szempontból nem megfelelő magaviseletet tanúsított. A rendőrség kihágási bírósága el is elítélte 8 napi elzárásra, melyet a rendőrségi fogdában kellett volna eltöltenie. De mikor a kulesos rendőr a fogdába leakarta vinni a

többi elzárásra ítélttel együtt, a nő ügyesen kiszökött a rendőrség épületéből és azóta nyoma veszett. A rendőrség keresi.

*** Elveszett a Szent-László templomtól Körös-utcán a Hármas utcáig egy vékony arany nyaklánc ezüst éremmel.** Mivel a megtalálót ismerem kérem azt szíveskedjék a Tiszántúl kiadó hivatalába beadni.

*** Luxusvonat Biharmegyében.**

A mai nehéz közlekedési viszonyok között szinte meglepetésszámba megy, hogy még luxusvonatok is vannak forgalomban. Pedig nem is olyan messze, itt a sárréti járasterületen robot, vagy cammog keresztül. A vonat Püspökladány—füzesgyarmati vonat elnevezést visel, de különben arról nevezetes, hogy állandóan üresen közlekedik. Nem ugyan azért, mintha talán nem volna elegendő utasa, hanem mert a vonat sohse várja meg a nagyvárad vonat csatlakozását, hanem mindig hamarabb indul. Így aztán az utasok kénytelenek vonat helyett kocsival folytatni az utat. Egy fuvar ára 20 korona. Az utasok között legtöbb a sebesült katona. — És amíg a vonat csaknem üres kocsikkal robot állomásról-állomásra, addig a poros, forró országuton csak úgy kigyózik a sok kocsis az utasokkal. Hát nem luxusvonat ez? Különben Bakats Béla főszolgabíró nevezte el az érthetetlen vonatot luxusvonatnak. Tegnap a dologról jelentést is tett a főszolgabíró és egyidejűleg kérte, hogy szüntessék is be ennek a vonatnak a közlekedését.

*** Kiadó** egy igen esinos modern utca kétszobás lakás fürdő szobával Lakatos u. 6. sz. Értekezhetni Paksyék háztulajdonosok Kálvária utca 23.

*** Okleveles tanító, a nagy szünidőre magántanítást vállal. Cim a kiadóban.**

*** Nagyvárad és vidéki gyengédkő katonasághoz küldők** figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likőrt, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Hareterre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardinia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói turó, málnaszörp, cukorkák nagybani árak mellett. Ostsé, fillé, ruszlik és sóshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódi 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x **Nem** szoktam meg, nem tünem el, csak műhelyemet, raktáramat helyeztem Rákóczi-ut 7. sz, alá az udvarban félemeletre. Igen kérem t. vevőimet továbbra is szíveskedjenek felkeresni, rendeléseikkel, Simon Gyula hangszerkészítő. Az összes hangszerek eladása és javítása, nagy választék háborus lemez újdonságokban.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/E.

* **Eladó** egy tiszta emdeni gunár 40 kor. 2 drb. tiszta emdeni tojó lúd 20—20 kor. Péter-utca 12. szám.

x **A Nagyvárad Takarékpénztár** értesíti ügyfeleit, akik hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, hogy az összes szabad és zárolt kötvények megérkeztek és a kiadott elismervények ellenében átvehetők.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

* **Forolín** biztos és gyors hatású háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalanít! nem zsíros! nem ragad! Ára 1 korona Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.

* **Kiadó** a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás**, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél. Szent János-utca 3. szám.

x **Kiadó lakások**. Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsy-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

x **Kiadó lakások**. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a *Biharmegyei Takarékpénztárnál*, Kossuth-utca 3. sz.

* **Ingyen eladás**. Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-nyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Legujabb táviratok.

Visszavert francia támadások.

Atlépték a németek a Swyka szakaszt.

Berlin, június 8. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Loreto magaslat keleti lejtőjén egy ellenséges támadás teljesen megheiusult.

A franciák a további támadási kísérletektől elállottak.

Neuville-től délre tüzésünk is elfojtott egy ellenséges támadást. A Heubdern-től délkeletre elterjedő vidéken a harc még tart.

Soisson-tól délnyugatra Moulen-Sous Touventuél a franciák támadását ellentámadásunk megállította. Ville au Bois mellett Berry an Buetől északnyugatra az ellenség azon eredménytelen kísérleténél, hogy májusban elveszített állásait visszafoglalja, súlyos veszteségeket szenvedett.

Tonay mellett egy ellenséges repülőgépet lelőttünk.

Keleti hadszíntér.

Dawle vidékén és a Dubissától keletre támadó művetetünk folytatjuk. Plochtól délnyugatra egy ellenséges hadirepülőgépet lezállásra kényszerítettünk és zsákmányul ejtettük.

Délkeleti hadszíntér.

Przemyslől keletre a helyzet nagyjában változatlan. A Mackensen hadsereg által a júniusban ejtett hadifoglyok száma meghaladja a 20 000-et. A Now Syny magaslato-
kon Lurawnotól északkeletre Lisingen táborok csapatai az ellenséget újból megverték. Az üldözésben elértük a következő szakaszt.

Bukaczowezé-től — Hrehorowtól délre — Molodynce től délre, a Dnysztortól délre átléptük Swyka szakaszt és elértük Myslowot. Kalusztól keletre Vojnitovot, Serednét és Kolodziejovot.

A napi zsákmány 4200 hadifogoly, 4 ágyú és 12 géppuska. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától 11367/915 szám.

Hirdetmény

a halászlai tilalom tárgyában.

Tudomásomra jutott, hogy egyesek az 1-88. évi XIX. tc. 18-ik §-ában és a halászlai társulatok üzemterveiben felsorolt halfajokra nézve megállapított halászlai tilalmódoszatot mindenféle ürügy alatt — mint pl. az élelmiszerhiány, fő házak részére szánt szeretetadományok, stb. — nem tartják be; azért figyelmeztetem a város közönségét, hogy a fent jelzett halászlai tilalomra vonatkozó törvényekhez és szabályokhoz szigorúan alkalmazkodják, egyben közlöm, hogy az 1888. évi XIX. tc. 18. §-ában a következő halfajokra állapított meg a tilalmi időszak:

Április 1-től június 15-ig: fajtok (tok) fog s-süllő, kecsege, kősüllő, (tőt-süllő) márn, söreg, szatok, telemestok, (szükhal) és viza.

Április 1-től július 15-ig: Ponty, (potyka pozsár.)

Március 1-től április 30-ig: Lepényhal.

Szeptember 15-től január 31-ig: Lazac, pisztráng

Március 1-től május 31-ig: Galóca.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy a fent jelzett törvényben megállapított halászlai tilalmi időszakot pontosan tartása be, mert a visszaéléseket a köztenyész-tés érdekeinek megóvása céljából szigorúan ellenőriztetni és minden adott esetben büntetni fogom.

Nagyvárad, 1915 május 29.

Rendőrfőkapitány.

MÁSOLAT: Cs. és kir. katonai parancsnokság. M. A. 14608 szám. Városi Tanácsnak Nagyvárad. A katonai parancsnokság megkeresi, hogy az alábbi rendeletet az összes lakosságnak a legszorgosabb mihez-tartás végett kihirdetni sziveskedjék. A külügy-ministerium értesítése szerint Németország elrendelte az osztrák-német határon átutazók utleveléinek szigorított ellenőrzését. Ezentul mindenki a német birodalom területére való belépéskor személyére szóló utlevéllel köteles magát igazolni. Az utlevél tartalmazza az illető személyleírását, legujabb keletű fényképet és a fényképre irt sajátkezü névaláírását végül hatósági igazolását annak, hogy a fényképen ábrázolt egyén az utlevél tulajdonosával azonos és az aláírást sajátkezüleg eszközölte. A fénykép az utlevélre ragasztandó oly módon látható el a hivatali bélyegzővel, hogy annak fele a fényképre, másik fele az utlevél papirosára essék. Az említett hatósági igazolásnak az illetékes katonai hatóság által kell kiállítva lennie. Ezen

felül az utlevél egy német követségi vagy konzulatusi képviselőt által látnozandó.

Ezen határozmányok 1915. évi január 1. lépnek életbe és érvényesek azon katonai személyekre is, kik magánminőségben utaznak Németországba. Az illető okmány a tulajdonosnak sajátkezü az illetékes parancsnokság által hitelesített aláírásával látható el. Minden olyan személyt, kinek ily szabályszerű utlevele nincs, a tovább utazástól kíméletlenül eltiltatnak. Az ellenőrzés által a vonatokat késleltetni nem szabad. Azon utasok, kiknek elintézése a vonat előírt tartózkodási ideje alatt meg nem történhetett visszamaradnak és utjokat a legközelebbi vonattal folytathatják. Közlendő a lakossággal, hogy az utlevél hivatalos igazolása végett a legközelebbi állomás, katonai állomás vagy honvédállomás parancsnoksághoz mint illetékes katonai hatósághoz kell fordulnia. Katonai személyeknek és családjuknak a katonai parancsnokság állítja ki a szükséges igazolványt. Kiadatik a katonai parancsnokság körletében az összes alispáni hivataloknak, városi tanácsnokoknak és a verscezi határrendőrsapítányságnak.

Hivatalos másolat hitelesül.

Nagyvárad, 1915. június 5.

Darabant
irodavezető.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16736—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. királyi honvédelmi miniszter ur 6377—915 eln. számú körrendelete elrendelte, hogy a város területén tartózkodó 1897. évben, továbbá 1871—1865. években született acél (vas) hengerlő, kalapácskezelő, furós és kupolkemence kezelő, vas (fém) esztergályos, lakatos, (géplakatos), szerszámkészítő, kovács, maró, vas- vagy fémöntő és mintázó, műszerész, precisions műszerész, ólomforrasztó, bádogos, asztalos, ács, nyerges vagy szíjgyártó, timár, cipész vagy eszmadia, szabó jelenleg szénbányákban nem dolgozó (munkanélküli) kőszénbánya munkás (vajár, csillés vagy egyéb speciális kőszénbánya munkás) foglalkozásu, hadicélú munkákra még eddig igénybe nem vett népfölkelésre kötelezett egyéneket tekintet nélkül arra, hogy katonailag ki vannak-e képezve (annak idején szolgáltak-e) vagy sem — azonnal névszerint összeírassanak.

Ennek folytán felhívom a Nagyvárad város területén tartózkodó s a fent említett foglalkozásu összes 1897. évben, valamint 1871—1865. évben született népfölkelésre kötelezett egyéneket, hogy folyó évi június hó 7-ik napjától (Hétfőtől) június hó 20-ik napjáig (Vasárnapig) bezárólag a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. e. 32. számú szoba) a hivatalos órák alatt a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelentkezzenek.

Ezen összeírásra jelentkezni tartoznak a Nagyvárad város területén tartózkodó említett foglalkozásu azon egyének, akik akár mint szolgálatkötelesek, akár mint A) alosztályu népfelkelők — *bármely születési évfolyamba tartoznak is a felülvizsgálatnál „népfölkelési szolgálatra fegyver nélkül alkalmas” vagy „népfölkelési fegyveres szolgálatra nem alkalmas”-nak osztályozottak és ezen osztályozás alapján a nem tényleges viszonyba (polgári viszonyokba) a mozgósítás óta visszahelyeztettek.*

Figyelmeztetem a jelentkezésre kötelezetteket, hogy az 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében azon népfölkelésre kötelezett, aki a behívásnak nem engedelmeskedik, egy hónaptól két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

Nagyvárad, 1915. június hó 2.

Eleméry Ferenc
katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy váiasztékban kap-hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Hirdetmény.

Az 1915. évi II. t. c. alapján, valamint az Ő Felsége uralkodása alatt álló összes országokban Ő cs. és apostoli kir. Felsége által a 18 éves népfölkelésre kötelezetteknek felhívása folytán utasítottak mindazon népfölkelésre kötelezettek, kik az 1897. évben születtek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási hely székhelyén jelentkezzenek és pedig a városi katonai ügyosztály II. emelet 32. sz. szobában 1915. június 5-től jun. 9-éig bezárólag.

A jelentkezés alkalmával a népfölkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány igazolásul felmutatandó.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az előjárásnak később közzeendő rendelkezéséhez képes a folyó évi június 18-tól július 12-ig terjedő időközben és helyen népfölkelési bemutató szemlére fognak behívatni és elővezettetni és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

Az alkalmasok bevonulásuk idejéről hirdetmény útján nyernek értesítést.

A népfölkelésre kötelezettek a bemutató szemlére egy megbízható kísérővel fognak utazni s úgy oda mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

A magyar szent koroná országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik ezen felhívott korosztályhoz, valamint azon 1878—1890. évi és 1892., 1893. és 1894. évi születésű egyének közé tartoznak, kik a népfölkelési bemutató szemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra akár alkalmatlanoknak találtattak, akár alkalmasságuk folytán bevonultak, de később a népfölkelési tényleges szolgálatból alkalmatlanságuk folytán elszabadságoltattak és pótszemlén még nem voltak, hasonlóképen iratnak össze és hivatnak be bemutató szemlére, mint az 1897. évi születésű magyar állampolgárok.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényvel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jelennie.

A népfölkelési bemutató szemlén való megjelenés és egyuttal bizonytalan időre a

népfölkelési tényleges szolgálat alól is felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási, műhelyi és szerelési szolgálatban, továbbá a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

c) a posta- és távirtda intézetnél, az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaságnál, a magyar királyi Folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajózási társaságnál, valamint egyes, a hadiforgalomban résztvevő s a cs. és kir. trieszti tengerszállítási vezetőség által külön kijelölendő tengerhajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítő, vagy az azokhoz tartozó gyárakban és műhelyekben tartósan alkalmazottan álló népfölkelésre kötelezettek;

d) a kőszénbánya-munkásokoztagokhoz tartozó népfölkelésre kötelezettek;

e) a határrendőrségnél állandóan és hivattásszerűen alkalmazott egyének (a szolgák kivételével).

Az a), b), c), d) és f) betű alatt említett népfölkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan (tartósan) és hivattásszerűen vannak alkalmazva, felettes hatóságuk, igazgatóságuk stb., illetve munkásokoztag parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal a községi előjárásuk (közjegyző, városi hatóság) előtt igazolni tartoznak.

Az a), c) és f) betű alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha az említett minőségükben legalább 1915. évi március hó 1-je óta vannak alkalmazva és ez a körülmény fentemlített bizonyítványban színtén igazolattik.

Nem tartoznak megjelenni a népfölkelési bemutató szemlén a nyilvánvalóan alkalmatlanok.

Azon népfölkelésre kötelezett, aki a népfölkelési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezetettik elő és a katonai behívás iránt tanusított engedelmesség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

Kelt 1915. évi május havában.

Ezent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16077—1915 szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter urnak 124831/20 b. 1915 számú rendelete értelmében közbírré teszem, hogy nevezett miniszter ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. cz. 24. és 27. §-ai alapján a következőket rendelte el:

1. §. A malátagyáraknak és sörgyáraknak a m. kir. ministerium M. E. 1692/1915 számú rendelete értelmében bejelentendő 1915. évi május hó 23 iki maláta készleteiből egy ötöd részt ezennel hadicélokra igénybevetettek jelentem ki. Az igénybe vett készleteket akár megtörtént bejelentésük, akár nem, a birtokos 1915. évi május hó 23 tól kezdve el nem idegenítheti és fel nem dolgozhatja és azokkal más módon sem rendelkezhetik.

2. §. A birtokos az igénybevett készleteket a katonai igazgatás részére való tényleges átvételük időpontjáig megőrizni köteles.

Az igénybevett készletek, amennyiben szakértői megállapítás szerint hadicélokra alkalmasak, a katonai igazgatás által: métermázsánsként 90 korona térítés ellenében átfognak vétetni.

Ez az ár magában foglalja ugy azokat a költségeket, a melyek az árunak elszállítása időpontjáig annak raktározásából és kezeléséből származnak, valamint a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is.

3. §. Az igénybevett, de a szakértői megvizsgálás alkalmával hadicélokra alkalmasnak nem talált készletért a birtokosnak, a bejelentés napjától addig az időpontig, amelyben a készlet szabad rendelkezésére bocsátattik, minden napra jár térítés a mely a megállapítandó becsérték évi 9% ának alapul vételével számítandó ki.

4. §. Ha a készletet 1915. évi augusztus hó 15-ig végleg át nem veszik, a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik.

Ebben az esetben a birtokosnak erre az időre a 3. §-ban meghatározott térítés jár.

5. §. Aki az igénybevett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig azal a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetés-el büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint a rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavon országokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915. május hó 27.

Eleméry Ferencz
katonaügyi tanácsnok.